

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Tomáše Foltase a Lenky Krupíčkové v právní věci žalobkyně: **Y. B. C.**, zastoupena Mgr. Pavlínou Zámečnickovou, advokátkou se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 4. 2024, č. j. 41 Az 7/2024-41,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně advokátce Mgr. Pavlíně Zámečnickové **se p ř i z n á v á** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 8 228 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 25. 1. 2024, č. j. OAM-1181/ZA-ZA15-P09-2023, žalovaný neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který ji zamítl rozsudkem ze dne 29. 4. 2024, č. j. 41 Az 7/2024-41. Rozsudek krajského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. V ní namítla nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, neboť krajský soud se podle jejího názoru dostatečně nevypořádal s jejími žalobními námitkami a rozhodnutí založil na nedostatku důvodů. Stěžovatelka má za to, že žalovaný i krajský soud se měli zabývat skutečností, že dceři a zeťovi stěžovatelky byla udělena mezinárodní ochrana, a to s přihlédnutím k tomu, že samotné udělení mezinárodní ochrany dceři a zeťovi stěžovatelky a důvody, pro které jim byla udělena mezinárodní ochrana, odůvodňují obavy samotné stěžovatelky z pronásledování v zemi jejího původu a že jí v zemi původu hrozí vážná újma. Stěžovatelka v této souvislosti popsala negativní situaci ve Venezuele, kde před příchodem do České republiky žila její dcera se svým manželem. Ti byli z Venezuely nuceni vycestovat z politických důvodů a v České republice požádali o mezinárodní ochranu, která jim byla udělena. Poté, co dcera a zeť stěžovatelky uprchli z Venezuely, je opakovaně hledali u jeho matky ozbrojení muži a vyhrožovali jí. Po posledních prezidentských volbách v červenci 2024 se situace zhoršila. Zetě v místě bydliště jeho matky opět hledali muži se zbraněmi a ptali se, kde se nachází on i další jeho rodinní příslušníci. Ozbrojení muži hledali stěžovatelku, její dceru i zetě také v Kolumbii, kde žijí další příbuzní stěžovatelky. Syna stěžovatelky zbili a vyhrožovali mu zabitím. Z tohoto důvodu se obrátil s žádostí o pomoc i na kolumbijskou policii, zde mu však bylo sděleno, že policie bude činná teprve tehdy, když bude někdo nezvěstný nebo bude zabit. Matka zetě i děti stěžovatelky s rodinami ze strachu o život proto opustily své domovy a skrývají se na jiných místech. Z výše uvedeného podle stěžovatelky vyplývá, že politické důvody, které vedly zetě a dceru k opuštění Venezuely a k udělení mezinárodní ochrany, odůvodňují obavy stěžovatelky z pronásledování v zemi jejího původu a že jí v zemi původu hrozí vážná újma. Stěžovatelka má za to, že zhoršení situace ve Venezuele a s tím spojené pronásledování opozice, jejich podporovatelů a jejich rodin je důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.

IV.

[4] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[5] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[6] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatelky ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jejího hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatelka ve své argumentaci nevyložila žádné relevantní důvody, které by svědčily pro odklon.

pokračování

[7] K tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů se v obecné rovině Nejvyšší správní soud mnohokrát vyjádřil (viz např. rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005-245, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007-64). Rozhodnutí soudu je třeba považovat za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů zejména tehdy, pokud není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů nebo při utváření právního závěru, z jakého důvodu soud považoval žalobní námitky za liché či mylné nebo proč nepovažoval právní argumentaci v žalobě za důvodnou. Meritorní přezkum rozhodnutí soudu je tak možný pouze za předpokladu, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno v jeho výroku. Tato kritéria napadený rozsudek splňuje, neboť je z jeho odůvodnění zcela zřejmé, jakými úvahami byl při posouzení věci v rozsahu žalobních bodů krajský soud veden a k jakému závěru na jejich základě dospěl. Jak Nejvyšší správní soud také ve své judikatuře uvedl, je naprosto odpovídající, pokud soud námitky uplatněné ve zcela obecné rovině (v rovině pouhého obecného tvrzení) vypořádá rovněž ve stejné míře obecnosti (srov. např. rozsudek NSS ze dne 11. 5. 2021, č. j. 1 As 32/2021-64, bod 48). Skutečnost, že stěžovatelka se závěry krajského soudu nesouhlasí, nepředstavuje důvod pro zrušení napadeného rozsudku pro jeho údajnou nepřezkoumatelnost. V této souvislosti je třeba ještě dodat, že sama skutečnost, že se krajský soud ztotožnil se závěry žalovaného, nezpůsobuje nepřezkoumatelnost jeho rozsudku (srov. např. rozsudek NSS ze dne 9. 5. 2019, č. j. 4 Afs 387/2018-48, či rozsudek ze dne 25. 8. 2022, č. j. 1 Afs 88/2022-54, ve kterém Nejvyšší správní soud ve vztahu k vypořádání žalobních námitek odkazem na odůvodnění napadeného rozhodnutí mimo jiné uvedl: *„Takový krok sám o sobě ale nelze zapovědět, neboť je-li rozhodnutí žalovaného důkladné, je z něj zřejmé, proč žalovaný nepovažoval právní argumentaci účastníka řízení za důvodnou a proč jeho odvolací námitky považoval za liché, mylné nebo vyvrácené, shodují-li se žalobní námitky s námitkami odvolacími a nedochází-li krajský soud k jiným závěrům, není praktické a ani časově úsporné zdlouhavě a týmiž nebo jinými slovy říkat totéž. Naopak je vhodné správné závěry si přisvojit se souhlasnou poznámkou.“*).

[8] V žádosti o udělení mezinárodní ochrany, v rámci údajů k podané žádosti a v pohovoru stěžovatelka uvedla, že je státním příslušníkem Kolumbie, hlásí se ke kolumbijské národnosti, je křesťanka. Není členem žádné politické strany ani hnutí a není politicky aktivní. Jejím posledním místem bydliště bylo město Bolivar, kde bydlela v pronajatém domě spolu se svou dcerou Y. a její rodinou. Stěžovatelka je svobodná a má čtyři děti. Dvě dcery a syn žijí v Kolumbii, dcera X. žije již tři roky v České republice se svým manželem, kde jim byla udělena mezinárodní ochrana. Manžel dcery pochází z Venezuely, odkud však musel odejít, protože tam měl potíže kvůli politice. Do České republiky stěžovatelka přicestovala letecky dne 2. 8. 2023. Ve vlasti neměla žádné potíže se státními orgány. K důvodům podané žádosti o mezinárodní ochranu sdělila, že žádá kvůli svému zdravotnímu stavu a věku. V Kolumbii měla ekonomické potíže, protože už nemůže pracovat. Dcera X. jí sice z České republiky posílala peníze, nicméně převodem se část hodnoty peněz ztratila, a tak raději přicestovala za dcerou do České republiky. Pokud jde o bezpečnostní situaci v Kolumbii sdělila, že byla na ulici okradena, vzali jí mobil

a řetízek z krku. Stalo se tak však již před mnoha lety. Jiné potíže stěžovatelka v zemi původu neměla.

[9] V žalobě pak stěžovatelka pouze velmi obecně uvedla, že žalovaný nezohlednil skutečnost, že dcera a její manžel mají azyl. Žalovaný se podle stěžovatelky měl zabývat tím, zda z toho důvodu není ohrožená pronásledováním či vážnou újmou i sama stěžovatelka. Žalovaný se také podle ní nedostatečně vypořádal s otázkou udělení humanitárního azylu kvůli její výjimečné osobní a rodinné situaci.

[10] Jak z obsahu správního spisu, tak i z podané žaloby je zřejmé, že stěžovatelka netvrdila, že by byla ona sama či její rodina v zemi původu vystavena jakýmkoliv potížím v souvislosti s činností manžela dcery ve Venezuele a jeho následného odjezdu do České republiky. Stěžovatelka výslovně vyloučila, že by měla v Kolumbii jakékoliv potíže s policií či státními orgány. K potížím ze strany soukromých osob zmínila toliko to, že se stala před mnoha lety obětí běžné pouliční krádeže. Tato kriminalita je však rozšířená po celém světě včetně České republiky a nelze jí úplně zabránit. Je nutné poukázat i na skutečnost, že dcera stěžovatelky se svým manželem přijela do České republiky již v roce 2020, tj. tři roky před stěžovatelkou. Nejeví se proto jako pravděpodobné, že by v kasační stížnosti nově tvrzené potíže vznikly až s takovým časovým odstupem, a navíc v souvislosti s politickou situací ve Venezuele, tedy ve státě, kde stěžovatelka před svým odjezdem do České republiky nežila a kde nežije ani její rodina. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud nemohl přihlídnout ke skutečnostem, které stěžovatelka uplatnila poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí (§ 109 odst. 5 s. ř. s.).

[11] Ve vztahu k námitce týkající se nedostatečně zjištěného skutkového stavu odkazuje Nejvyšší správní soud na svou ustálenou judikaturu, zejména na rozsudek ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003-59, publ. pod č. 181/2004 Sb. NSS. Z něj plyne, že je povinností správního orgánu zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že zde azylově relevantní skutečnosti jsou. Správní orgán nemá povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a činit posléze k těmto důvodům příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Lze rovněž poukázat na rozsudek ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005-86, ve kterém Nejvyšší správní soud uvedl, že: *„Dle názoru Nejvyššího správního soudu existují v rámci azylového řízení dvě základní povinnosti – břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Zatímco důkazní břemeno může v některých případech nést i správní orgán, povinnost tvrzení leží vždy na žadateli o azyl. Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální ohrožení žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela neredná. Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí. Pokud žadatel neunes břemeno tvrzení, správní orgán de facto nemá o čem rozhodovat.“* Dále Nejvyšší správní soud poukazuje i na rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003-42, kde v právní větě uvedl: *„Správní orgán není povinen hodnotit jiné skutečnosti než ty, které žadatel o azyl uvedl jako důvody, pro které o azyl žádá. Uvedl-li v řízení před správním orgánem pouze důvody ekonomické, nemůže účinně v řízení o kasační stížnosti namítat [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav, když nezjišťoval*

pokračování

důvody jiné, žadatelem v řízení před správním orgánem neuváděné.“ S ohledem na důvody podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, které stěžovatelka uvedla v průběhu správního řízení, kdy se nezmínila o žádných azylově relevantních potížích či obavách, nelze tedy žalovanému vytýkat nedostatečné zjištění skutkového stavu, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí.

[12] Na závěr Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně instituty podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004-57). Stěžovatelka si nemůže zvolit využití institutů zákona o azylu namísto institutů zákona o pobytu cizinců, neboť mezinárodní ochrana je specifický institut sloužící jako štít lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újrou, nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu. Právě instituty právní úpravy pobytu cizinců na území České republiky jsou určeny pro případy tohoto druhu, když stěžovatelka ve správním řízení sama uvedla, že usiluje o legální pobyt v České republice. Pokud má stěžovatelka zájem setrvat v České republice a žít zde se svou dcerou, je třeba, aby o to usilovala prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců.

[13] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[14] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterých, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4., usnesení téhož soudu ze dne 13. 5. 2021, č. j. 9 Azs 32/2021-32). Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

[15] Ustanovené zástupkyni stěžovatelky Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za dva úkony právní služby – nahlížení do spisu a doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] v celkové výši 6 200 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 advokátního tarifu], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů v celkové výši 600 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupkyně stěžovatelky je plátcem DPH, proto se odměna a náhrada hotových výdajů zvyšují o částku odpovídající této dani (§ 57 odst. 2 s. ř. s.), tj. o 1 428 Kč. Celkem tedy odměna ustanovené advokátky činí částku ve výši 8 228 Kč. Tato částka jí bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. října 2024

David Hipšr
předseda senátu